

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Plzeň 24.8.2012
čj. SRS 035929/2012

Oblastní odbor SRS
Slovanská alej 2179/20
326 00 Plzeň

Zpráva č. 17 oblastního odboru PLZEŇ o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 6.8.–26.8.2012

1. Počasí

Ve sledovaném období převládalo teplé letní až tropické počasí s jasnou až polojasnou oblohou téměř beze srážek. Odpolední teploty v druhé polovině sledovaného období vystoupaly v pondělí 20.8. až k 38 °C a místy poté přišly v posledním týdnu bouřky. Přesto je na většině území oblasti velice sucho. Ke konci období nastal mírný pokles teplot k 27 – 30 °C.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Počasí beze srážek umožnilo dokončit žně. Zejména výnosy obilnin jsou podprůměrné. Byly zasety ozimé řepky a nyní čekají na vláhu. Osevy řepky místy ani po 14 dnech zatím z důvodu sucha nevzcházejí. Probíhá zapravování posklizňových zbytků do půdy a příprava půdy před setím ozimých obilnin. Končí sečení a sušení otav, probíhá úklid slámy z polí. Začala sklizeň brambor. Sucho způsobuje zrychlené dozrávání porostů slunečnic, opadávání jinak nepoškozených nezralých jablek, zasychání natí brambor, propad nárůstu objemnosti hlíz brambor a předčasné zavadání a usychání kukuřice, takže lze brzy očekávat počátek sklizně kukuřice. Začíná sklizeň raných odrůd jablek.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 89 – 99, plná zralost: zrna je tvrdé, jen s obtíží lze nehtem palce zlomit až sklizené zrna)

Z okresu Plzeň - sever (Dobronice, 12.8.) byl při sklizni hlášen silný výskyt **růžovění klasů pšenice (*Fusarium* spp.)**.

Zjišťování výskytu se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny).

Fungicidní ošetření proti růžovění klasů pšenice se provádí při ohrožení v době kvetení.

V okrese Karlovy Vary (Sedlo u Toužimi, 6.8., 9.8. a 13.8.) byl ještě zaznamenáván výskyt samců **obaleče obilního (*Cnephasia pumicana*)** ve feromonových lapácích.

Pro monitorování škůdce lze použít feromonové lapáky. Není registrován žádný přípravek.

KUKUŘICE (RF 65 – 83, samčí květenství: plný květ: horní a dolní větve lat kvetou; samičí květenství: vlákna blizen plně vysunutá až časná vosková zralost: zrna těstovitá, na bázi ještě vlhká: asi 45 % sušiny zrna)

Poškození porostu suchem zaznamenáno již na mnoha místech např. v okrese Tachov (Dolní Jadruž, 22.8.).

První slabý výskyt **obecné snětivosti kukuřice (*Ustilago maydis*)** byl pozorován v okrese Domažlice (Vránov, 23.8.) a v okrese Klatovy (Bezděkov u Klatov, 23.8.).

Preventivní ochrana spočívá v kvalitní orbě po sklizni, střídání plodin, vyrovnané výživě, přiměřené hustotě porostu, omezení mechanického poškození rostlin a chemické ochraně proti bzunce ječné (infekce do zraněných míst). Vzhledem k biologii patogenu nelze využít moření osiva. Není registrován žádný fungicid.

V okrese Domažlice (Domažlice, 16.8.) byl zjištěn první slabý výskyt **zavíječe kukuřičného (*Ostrinia nubilalis*)**.

Účinnost chemické i biologické ochrany je závislá na přesné signalizaci výskytu dospělců v porostu kukuřice. Výsledky monitoringu letové aktivity pomocí světelných lapáků jsou aktualizovány na webových stránkách SRS. Počátek i průběh letu lze monitorovat také pomocí sum efektivních teplot. Optimální termín chemického ošetření nastává v době, kdy se z prvních nakladených vajíček začínají líhnout housenky, tj. když ve vajíčkách prosvítá tvar housenky s tmavou hlavou.

V okrese Klatovy (Bezděkov u Klatov, 10.8.) byl zjištěn první výskyt **bázlivce kukuřičného (*Diabrotica virgifera*)**.

Kontroly a záznamy výskytu dospělců na lepových deskách se provádí jednou týdně v období od 20.6. do poloviny října.

Povinné ošetření se týká porostů kukuřice v bezpečnostní zóně, které jsou pěstovány na pozemcích, na nichž byla kukuřice pěstována v roce 2011 a znovu v roce 2012 a použité osivo pro výsev v roce 2012 nebylo namořeno přípravkem proti larvám bázlivce kukuřičného (Cruiser 350 FS).

Ošetření je nutné provést do 10 – 14 dnů ode dne oznámení signalizace, což bylo učiněno dne 15.8. vyvěšením na úřední desku SRS.

Bezpečnostní zóna

Obec	Katastrální území	Kód k.ú.	Poznámka
Bor	Doly u Boru	607339	
	Lhota u Tachova	715964	
	Lužná u Boru	607355	
	Ostrov u Tachova	715972	
Částkov	Částkov	618560	kromě pozemků v ohniskové zóně
	Maršovy Chody	618578	
	Pernolec	618586	kromě pozemků v ohniskové zóně
Dlouhý Újezd	Dlouhý Újezd	626694	
Hošťka	Pořejov	646253	
Kočov	Klíčov	667668	
	Kočov	667676	
Lom u Tachova	Lom u Tachova	686603	
Přimda	Mlýnec pod Přimdou	773816	
Staré Sedliště	Labuť	678830	

	Mchov	754641	
	Nové Sedliště	754650	
	Staré Sedliště	754668	
	Úšava	754676	
Studánka	Studánka	758175	
Tachov	Malý Rapotín	764922	
	Oldřichov	764949	
	Tachov	764914	
	Velký Rapotín	618594	kromě pozemků v ohniskové zóně
	Vítkov u Tachova	764833	
Tisová	Jemnice	767204	
	Kumpolec	767212	
	Tisová u Tachova	767221	
	Trnová u Tachova	767239	

Přípravky povolené proti dospělým DVV

Název	Účinná látka	Dávkování	Ochranná lhůta
Karate se Zeon technologií 5 CS	lambda-cyhalothrin	0,4 l/ha (200 – 600 l/ha vody) 0,4 l/ha (40 – 80 l/ha vody při letecké aplikaci)	AT (kukuřice setá na zrno), 28 dní (kukuřice setá na siláž a na zeleno)
Decis Mega	deltamethrin	0,2 - 0,25 l/ha (400 - 600 l/ha vody), podle signalizace, max. 1x	AT
Biscaya 240 OD	thiacloprid	0,3 l/ha (300 - 500 l/ha vody), do 65 BBCH, podle signalizace, max. 1x	30 dní

Poznámka: Povoleno je ještě několik dalších insekticidů, ale jedná se pouze o souběžné dovozy přípravku Karate se Zeon technologií 5 CS, od jehož registrace je povolení odvozeno (některé přípravky jsou pouze pro vlastní potřebu).

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 00 - 10, suché semeno až děložní listy plně vyvinuty)

Slabý výskyt **hlízenky obecné (*Sclerotinia sclerotiorum*)** ve stoncích po sklizni byl pozorován v okrese Tachov (Olbramov, 22.8. a Velký Rapotín, 21.8.), Plzeň – jih (Horní Lukavice, 7.8.) a Cheb (Velká Šitboř, 7.8.).

Přímá ochrana: fungicidní ošetření v době kvetení. Preventivní ochrana: minimálně 4 letý osevní postup, osivo bez příměsí sklerocií, nepřehnojovat dusíkem.

MÁK SETÝ (RF 76 – 80, dozrávání tobolky a semen - kožovitá konzistence až plná zralost)

Poškození porostu suchem zaznamenáno v okrese Domažlice (Chrastavice, 21.8.).

V okrese Tachov (Velký Rapotín, 7.8.) a Domažlice (Chrastavice, 9.8. a 17.8.) pozorován škodlivý výskyt **helmintosporiové nekrózy máku (*Pleospora papaveracea*)**. V okrese Klatovy (Nehodiv, 21.8.) pozorován slabý výskyt této choroby.

Při průchodu porostem se na deseti místech prohlédne vždy 10 za sebou rostoucích rostlin. Zjišťuje se % napadení rostlin.

Ochrana: fungicidní ošetření od období krátce před květem, nejpozději do konce květu. Ošetření se doporučuje v RF 40 – 52 při výskytu 2 – 5 % napadených rostlin, v RF 70 – 80 při výskytu 5 – 8 % napadených rostlin.

Slabé napadení porostu **šedou plísnovitostí máku (*Botryotinia fuckeliana*)** bylo zjištěno v okrese Klatovy (Nehodiv, 21.8.), Tachov (Velký Rapotín, 7.8.) a Domažlice (Chrastavice, 9.8.).

Přímá ochrana: vedlejší účinek fungicidního ošetření proti helmintosporiíze máku.

Slabý výskyt **bílé hniloby máku (*Sclerotinia sclerotiorum*)** byl pozorován v okrese Klatovy (Nehodiv, 21.8.) a Domažlice (Chrastavice, 9.8.).

Přímá ochrana: Fungicidní ošetření v době kvetení.

SLUNEČNICE (RF 92, mrtvá zralost: vlhkost semen asi 10 %)

Poškození porostu suchem zaznamenáno v okrese Plzeň - sever (Přehýšov, 21.8.).

OKOPANINY

BRAMBORY (RF 75 - 99, plné nasazování bobulí až hlízy odloučené od stonků)

Silný výskyt **plísňě bramboru (*Phytophthora infestans*)** hlášen z okresu Tachov (Ostrovce, 22.8.), střední výskyt z okresu Domažlice (Chrastavice, 14.8.) a Cheb (Chvoječná, 21.8.). Slabý výskyt byl pozorován v okrese Karlovy Vary (Krásné Údolí, 6.8.), Tachov (Staré Sedliště, 8.8.), Plzeň – jih (Chocenice, 7.8.) a Domažlice (Poděvousy, 8.8. a 15.8.)

Ošetřujte v prodlouženém intervalu nebo až v době, kdy lze očekávat změnu počasí a příchod vydatnějších srážek. Více informací je dostupných na odkazu:

<http://eagri.cz/public/web/srs/portal/skodlive-organismy/prognozy-vyskytu-so-na-uzemi-cr/vyskyt-plisne-bramboru.html>

V okrese Karlovy Vary (Krásné Údolí, 20.8.) byl na hlízách zjištěn silný výskyt **vločkovitosti hlíz bramboru (*Thanatephorus cucumeris*)** – převážně lenticelová forma – tzv. Drycore.

Kontrola napadení hlíz se provádí v době sklizně na 100 hlízách.

Chemická ochrana: moření sadbových hlíz.

Příznaky **bakteriálního černání stonku (*Erwinia carotovora*)** byly pozorovány v okrese Klatovy (Malý Bor, 24.7. a Hradešice, 24.7.) a Domažlice (Poděvousy, 8.8. a 15.8.).

Preventivním opatřením je zdravá sadba a narašení nebo naklíčení sadby, aby porost rychle vzešel a klíčky byly méně ohrožené infekcí. Infekci lze také omezit zabráněním mechanického poškození hlíz.

V okrese Karlovy Vary (Krásné Údolí, 20.8.) byl na hlízách zaznamenán výskyt **aktinomycetové obecné strupovitosti bramboru (*Streptomyces scabies*)**.

Kontrola napadení hlíz se provádí v době sklizně na 100 hlízách.
Ochrana spočívá ve výběru vhodné odrůdy a optimální agrotechnice.

Slabý výskyt larev **mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*)** zaznamenán na Tachovsku (Staré Sedliště, 8.8.) a Plzni – jihu (Chocenice, 7.8.).

Porost se prochází ve směru výsadby a zaznamenává se počet brouků. Počet a délka průchodů se stanoví tak, aby bylo prohlédnuto 0,1 ha, u ploch větších jak 10 ha 0,2 ha, přičemž je nutno porost projít nejméně 4 x na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení.

Chemickou ochranu je třeba zahájit při výskytu 100 brouků nebo 5000 larev na 1 ha.

V okrese Tachov (Staré Sedliště, 7.8.) je porost brambor slabě ohniskově zaplevelen lilkem černým (***Solanum nigrum***).

PÍCNINY

JETEL

Slabý výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** sledován v okrese Domažlice (Třebnice u Domažlic, 23.8.), Cheb (Salajna, 7.8.) a Tachov (Tachov, 9.8.).

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytoвыми stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10 krát.

Chemické ošetření porostu se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 200 až 600 užívaných nor na 1 ha.

PASTVINY, LOUKY, TTP

TTP

Slabý výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** sledován v okrese Klatovy (Nehodiv, 21.8.) a Tachov (Tachov, 9.8.).

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytoвыми stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10 krát.

Chemické ošetření porostu se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 200 až 600 užívaných nor na 1 ha

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 78 - 85, plod dosahuje asi 80 % konečné velikosti až pokročilé zrání, nárůst intenzity odrůdově specifického zbarvení)

V okrese Tachov (Velké Dvorce, 21.8.) byl pozorován slabý výskyt **svilušky ovocné (*Panonychus ulmi*)**.

Na všech pozorovacích bodech byl zjištěn pouze slabý nebo žádný výskyt **obaleče jablečného (*Cydia pomonella*)** ve feromonových lapácích.

Sledování letu dospělců **obaleče jablečného** do feromonových lapáků se provádí 2 krát týdně od 1.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.

Signalizace nutnosti a doby ošetření závisí na volbě použitého přípravku. Ovicidy se používají ve dvou až třítydenních intervalech po ukončení květu jabloní, jakmile se zjistí ve feromonových lapácích úlovek 10 a více motýlků na lapák za 3 až 4 dny. Potřeba ošetření larvicidy se určuje kontrolami kladení škůdce, vizuálními prohlídkami 100 náhodně vybraných plodů. Práh hospodářské škodlivosti jsou 2 vajíčka na 100 náhodně zvolených plodů a k nim přilehlých listů.

Peckoviny

SLIVŮN (RF 85 - 89, pokročilé zrání, nárůst intenzity odrůdově specifického zbarvení až konzumní zralost, plody mají typickou chuť a optimální pevnost)

Obaleč švestkový (Cydia funebrana) a obaleč východní (Cydia molesta)

byl ve feromonových lapácích zachycen pouze ve slabé nebo žádné intenzitě.

Sledování letu dospělců **obaleče švestkového** a **obaleče východního** do feromonových lapáků se provádí 2 x týdně od 1.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.

Dospělci létají ve dvou vlnách. Proti první generaci je třeba zasahovat jen v případě nízké násady plodů. Proti druhé generaci se doporučuje aplikovat registrované insekticidy za týden po vrcholu letu samců do feromonových lapáků, nebo při zjištění dvou a více vajíček na 100 náhodně odebraných plodech.

OKRASNÉ ROSTLINY

HLOH

Průběh počasí i přes poměrně suché období umožnil rozvoj **bakteriální spály růžovitých (Erwinia amylovora)**. Nálezy jsou hlášeny z mnoha okresů, např. Plzeň – město nebo Rokycany (k.ú. Zbiroh).

SVĚTELNÉ LAPAČE

Na všech světelných lapačích je ve velké intenzitě zachycována **osenice černé C (Xestia c-nigrum)**. V lapači v okrese Rokycany (Volduchy) a Cheb (Střížov) byl občasně v nízkém počtu zachycen **kovolesklec gama (Autographa gamma)**. V okrese Rokycany (Volduchy), Klatovy (Horažďovice) a Domažlice (Staňkov) byla občasně v nízkém počtu zachycena **múra zelná (Mamestra brassicae)**. V okrese Rokycany (Volduchy) a Domažlice (Staňkov) byla občasně v nízkém počtu zachycena **osenice vykřičníková (Agrotis exclamatoris)**. V okrese Rokycany (Volduchy) byla v nízkém počtu zachycena **múra kapustová (Lacanobia oleracea)**. V okrese Plzeň – jih (Těnovice, 6.8.) a Domažlice (Staňkov, 15.8.) byl již zachycen **zavíječ kukuřičný (Ostrinia nubilalis)**.

Za oblastní odbor Plzeň zpracovala: Ing. Zuzana Pšererová